

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Комунального некомерційного підприємства Львівської обласної ради
«Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня».

06.11.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 06.11.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Комунального некомерційного підприємства Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня» (далі – заклад, лікарня).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Маланчук Юлія Андріївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціомік Олександр Вадімович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму;

Шипов Юрій Олександрович, представник громадської організації;

Гурковська Наталія Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Адреса закладу: 79021, вул. Кульпарківська, 95, м. Львів.

Керівництво: Чечотка Богдан Романович – генеральний директор.

Комунальне некомерційне підприємство Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня» є надкластерним психіатричним закладом, який надає весь спектр психіатричних послуг передбачений пакетами медичних гарантій відповідно до договору з Національною службою здоров'я України. Заклад надає послуги відповідно до Статуту затвердженого наказом Управління майном спільної власності від 30.11.2025 № 22-С.

Заклад вищої акредитаційної категорії забезпечує медичне обслуговування населення шляхом надання спеціалізованої психіатричної медичної допомоги за мультидисциплінарним принципом та інших медичних послуг в порядку та обсязі, встановлених законодавством України. Проводить

лікувально-діагностичні, експертні, медико-профілактичні, науково-освітні, організаційно-методичні, науково-дослідницькі з проведенням клінічних випробувань лікарських засобів, інформаційної та інших видів діяльності.

Метою роботи закладу є забезпечення своєчасного спеціалізованого кваліфікованого і якісного обстеження, лікування, експертизи та реабілітації осіб з розладами психіки та поведінки у добровільному чи примусовому порядку в амбулаторних та стаціонарних підрозділах закладу, надання консультативно-діагностичних послуг, проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів та інше.

До структури лікарні входять: адміністративно-управлінський та господарсько-обслуговуючий підрозділи; приймально-лікувально-діагностичне відділення № 30; лікувально-опікунське психіатричне відділення № 2; психіатричні відділення №№ 3, 10, 12, 20; психоневрологічні відділення №№ 7, 9, 15; відділення № 20 анестезіології та інтенсивної терапії; відділення № 25 гострого психотичного епізоду; психіатричне відділення превенції та терапії у залежностей № 31; відділення комплексної реабілітації № 32; відділення «Центр психосоціальної реабілітації»; консультативна поліклініка; клініко-діагностична лабораторія; відділ з інфекційного контролю.

Діагностика, лікування та реабілітація пацієнтів здійснюється відповідно до Закону України «Про психіатричну допомогу» та інших нормативних актів, які регламентують роботу лікувально-профілактичного закладу.

Штатний розпис лікарні складає 792 штатні одиниці, з них: лікарів – 132 шт.од; фахівців з базовою та неповною вищою освітою – 307,75 шт.од.; молодшого медичного персоналу – 204,75 шт.од.; спеціалістів з немедичною освітою – 73,25 шт.од.; іншого персоналу – 73,75 шт.од. Одночасно у закладі наявні вакантні посади – 44,75 шт.од.

Заклад має проектну спроможність для одночасного перебування 533 осіб. Із загальної кількості місць 10 ліжок передбачені для пацієнтів, які потребують надання реанімаційних заходів, інтенсивного спостереження та невідкладної медичної допомоги. Окремо передбачено 35 ліжок для пацієнтів, що проходять комплексну медичну, психологічну та соціальну реабілітацію, яка включає відновне лікування, фізіотерапевтичні процедури, роботу з фахівцями з реабілітації та інші заходи, спрямовані на покращення функціонального стану та якнайшвидше відновлення їх життєдіяльності.

На день відвідування у лікарні перебувало 465 пацієнтів, із них 7 внутрішньо переміщені особи, 130 осіб із встановленою групою інвалідності (І група – 12 пацієнтів, II група – 90 пацієнтів, III група – 28 пацієнтів) та 1 пацієнт без документів, що засвідчують особу.

У лікарні наявна ліцензія Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) на провадження господарської діяльності з медичної практики від 19.11.2019 № 2299 за спеціальностями: організація і управління охорони здоров'я, анестезіологія, акушерство та гінекологія, дерматовенерологія, інфекційні хвороби, отоларингологія, офтальмологія, неврологія, дитяча

неврологія, дитяча психіатрія, психіатрія, психотерапія, терапія, фтизіатрія, фізіотерапія, функціональна діагностика, ультразвукова діагностика, стоматологія, клінічна біохімія, клінічна лабораторна діагностика, рентгенологія, епідеміологія, наркологія, медична психологія, дієтологія, бактеріологія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лабораторна справа (гігієна), сестринська справа (клініка), сестринська справа (операційна), рентгенлаборант, медична статистика.

Наявна ліцензія Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками на провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, перевезення, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Останні зміни подані у ліцензійний відділ 21.02.2025.

Закладом укладений договір про надання послуг з управління відходами від 04.11.2025 № 591/25 НВ з Товариством з обмеженою відповідальністю «ЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕРОБНІ ТЕХНОЛОГІЇ».

Позитивний досвід, який може бути поширений в інших лікувальних закладах.

У лікарні у 2024 році відкрито відділення призначене для надання допомоги пацієнтам із первинним психотичним епізодом. Основною метою роботи цього підрозділу є своєчасне виявлення та лікування осіб, у яких уперше проявилися (маніфестувалися) ознаки психічного захворювання.

Відділення спеціалізується на проведенні первинної діагностики, стабілізації стану пацієнтів, підборі індивідуальних схем лікування та подальшому спостереженні за психічним здоров'ям. У відділенні створені умови для надання комплексної медичної допомоги, що включає медикаментозну терапію, психотерапевтичний супровід, а також оцінку соціальних потреб пацієнтів.

Відкриття відділення сприяло покращенню доступності спеціалізованої психіатричної допомоги та забезпеченню більш ефективного реагування на випадки первинних психотичних розладів.

У закладі проведено якісний та комплексний ремонт приймального відділення, а також відділення реанімації та інтенсивної терапії (фото 1, 2, 3). Зокрема, оновлено внутрішнє оздоблення приміщень, замінено застарілі комунікації, модернізовано систему освітлення та вентиляції.

У приймальному відділенні створено належні умови для своєчасного огляду, сортування та надання первинної медичної допомоги пацієнтам.

У відділенні реанімації та інтенсивної терапії встановлено нове медичне обладнання, облаштовано сучасні робочі місця для медичного персоналу, забезпечено відповідний рівень санітарно-гігієнічних умов. Проведені ремонтні роботи сприяють підвищенню якості медичних послуг, забезпеченню безпеки пацієнтів та ефективній організації роботи персоналу.

До того ж здійснено ремонт клініко-діагностичної лабораторії, у якій покращено умови для проведення лабораторних досліджень, оновлено матеріально-технічну базу, що сприяє підвищенню якості та точності результатів аналізів (фото 4, 5).

Заклад забезпечений достатньою кількістю лікарських засобів та виробів медичного призначення, що дозволяє своєчасно надавати медичну допомогу пацієнтам відповідно до їхніх потреб та характеру захворювань. Також у наявності є витратні матеріали та медичні вироби, необхідні для проведення діагностичних процедур, лікувальних маніпуляцій та забезпечення безперервності лікувального процесу (фото 6). Завдяки цьому персонал реагує на зміни стану пацієнтів і забезпечує належний рівень медичного обслуговування.

У відділеннях лікарні ведуться Журнали сестринського нагляду, що забезпечує безперервність нагляду за пацієнтами, сприяє оперативній передачі інформації між медичними працівниками та підвищує якість медичної допомоги.

Відділення лікарні укомплектовані медичним обладнанням відповідно до профілю та потреб кожного підрозділу (фото 7, 8,). Наявність необхідних діагностичних і лікувальних приладів дає змогу медичним працівникам проводити обстеження, здійснювати моніторинг стану пацієнтів та надавати кваліфіковану допомогу, що позитивно позначається на якості медичних послуг, підвищує ефективність лікувального процесу та сприяє дотриманню встановлених клінічних стандартів.

У відділенні «Центр психосоціальної реабілітації» запроваджено низку нових терапевтичних напрямків, спрямованих на розширення можливостей для відновлення психоемоційного стану пацієнтів та розвитку їхніх соціальних навичок (фото 9). Зокрема, відкрито напрям «садівництво» (гардентерапія), який передбачає залучення пацієнтів до догляду за рослинами та виконання простих агротехнічних завдань з терапевтичною метою.

Також створено столярну майстерню, де проводяться заняття з терапії зайнятості, що сприяють розвитку дрібної моторики, концентрації уваги та формуванню практичних навичок. У приміщенні спортивного залу пацієнти мають можливість виконувати фізичні вправи, спрямовані на підтримання загального стану здоров'я та зниження рівня тривожності.

Крім того, у відділенні діють напрями фільмотерапії та арт-терапії. Перегляд фільмів використовується, як інструмент для емоційного розвантаження та подальшого обговорення, а заняття з арт-терапії забезпечують пацієнтам можливість творчого самовираження, зменшення психологічної напруги та покращення емоційного стану.

Усі впроваджені заходи спрямовані на формування сприятливого реабілітаційного середовища та підвищення ефективності психосоціальної підтримки пацієнтів.

Лікарня має позитивний досвід щодо співпраці з міжнародними та вітчизняними благодійними організаціями. Налагоджена співпраця з Громадською організацією «Успішна нація», Благодійним фондом «Крила надії» та Благодійною організацією «Янголи на плечі». Також заклад отримує медичне обладнання у вигляді благодійної та гуманітарної допомоги від МОЗ, Міжнародного комітету Червоного хреста та інших міжнародних благодійних фондів для підтримки, розвитку та надання висококваліфікованої медичної допомоги населенню. У 2023 – 2025 роках закладом закуплено новітнє медичне обладнання, а саме: ендоскопічна стійка, портативний рентгенівський апарат, аналізатор біохімічний напіваавтоматичний, біомікроскоп для офтальмологічних досліджень, аудіометр, автоматичний аналізатор електролітів крові EasyLyte, електроенцефалографічна система, електронейроміограф.

Утилізація медичних відходів закладом здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства (фото 10).

У закладі організовано чотириразове харчування, окремим пацієнтам із супутніми соматичними захворюваннями забезпечується лікувальне харчування. Пацієнти вільно пересуваються по лікарні та перебувають на прогулянках відповідно до стану здоров'я.

На момент відвідування у закладі здійснюються ремонтно-реставраційні роботи приміщень лікарні (фото 11, 12).

У разі відключення світла робота закладу продовжується завдяки генераторам.

На території лікарні наявні укриття у відділеннях, призначені для забезпечення безпеки персоналу та пацієнтів у разі оголошення «Повітряної тривоги» про що є відповідні Акти оцінки об'єкта від 04.02.2025 (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення, як найпростішого укриття.

Під час підготовки до відвідування працівники НПМ використовували матеріали звернень громадян які знаходяться/перебували на лікуванні та їх родичів, опрацьовують матеріали попередніх звітів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У ході аналізу звернень групою НПМ висвітлені проблеми, що свідчать про можливі порушення прав та неналежні умови перебування у психіатричному закладі, зокрема неналежну організацію медичної допомоги та невиконання призначень. Одне зі звернень вказує на обставини, пов'язані з якістю лікування, доглядом та поведінкою з пацієнтом К. із хворобою Паркінсона, госпіталізованим у психо-геріатричне відділення № 14 після гострого епізоду дезорієнтації та агресії.

Під час перебування у лікарні його стан поступово погіршувався: пацієнт скаржився на біль у ребрах, прояви застуди та підвищену температуру, повідомляв родичам про неналежне поведіння. У подальшому пацієнта у

тяжкому стані скеровано до іншої лікарні для проведення додаткових обстежень, уточнення діагнозу та подальшого лікування.

Під час відвідування групою НПМ з'ясовано, що відповідно до цього випадку у лікарні проведено службове розслідування, враховано наявну інформацію у пояснювальних записках медичних працівників, а також медичної карти стаціонарного хворого, дані з Журналів спостережень та інших облікових документів, комісія прийшла до висновку, що медичним персоналом допущено грубі помилки при виконанні службових обов'язків, порушення діючих нормативно-правових актів, які стосуються дій медичного персоналу при виявленні ознак травми або станів котрі могли призвести до травмування пацієнта, відсутність налагодженої роботи відділення, у частині комунікації та доповідей про стан пацієнтів, недотримання персоналом правил нагляду та догляду за пацієнтами старшої вікової категорії. Керівництвом закладу проведено службове розслідування за результатом якого виданий наказ від 07.04.2025 № 55-Л «Про реорганізацію психо-геріатричного відділення № 14 шляхом приєднання до лікувально опікунського відділення № 2» та про оголошення доган медичному персоналу вказаного відділення.

2. Під час вивчення медичної документації виявлено порушення вимог Закону України «Про психіатричну допомогу» та Інструкцій щодо заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення». При надходженні та/або лікуванні пацієнтів у медичному закладі, де потрібна усвідомлена згода на психіатричний огляд, госпіталізацію та лікування, виявлені випадки, коли відповідні бланки (форми первинної облікової документації форма № 003-9/о, № 003-10/о) залишаються не заповненими або не підписані пацієнтами (фото 13). Недотримання встановлених вимог ставить під сумнів добровільну згоду пацієнтів на отримання медичної допомоги у закладі

У пункті 41 8-ї загальної доповіді (СРТ/Inf (98) 12) Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню наголошено, що після надходження до закладів з надання психіатричної допомоги пацієнти повинні отримати повну, чітку та точну інформацію, включно з їхнім правом погоджуватися або не погоджуватися на госпіталізацію, а також щодо можливості згодом відкликати свою згоду.

3. У порушення пункту 27 Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації форма № 003/о «Медична карта стаціонарного хворого», затверджену наказом МОЗ від 14.02.2012 № 110 у друкованих та електронних медичних картах стаціонарних пацієнтів відділення № 31 не містяться записи у щоденнику спостереження. Відсутність записів у щоденниках спостереження призводить до неналежного обліку стану здоров'я пацієнтів, неможливості відстеження ефективності лікування або реакції на препарати та демонструє відсутність контролю за побічними ефектами чи

погіршенням стану. Зазначені факти порушують статтю 49 Конституції України, яка гарантує кожному право на якісну, безпечну та доступну медичну допомогу, а також порушує статтю 6 та 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», де передбачено обов'язок медичних працівників забезпечувати належну якість лікування і право пацієнта на медичну інформацію, у тому числі щодо лікування.

4. При вивченні медичних карт стаціонарних хворих (форма № 003/о) у одному з відділень закладу встановлено невідповідність виконання лікарських призначень. Так, пацієнту Р. при госпіталізації 27.09.2025 року призначений план лікування: капсули «Дулокситин», пігулки «Вальпроком-300 Хроно», пігулки «Труксал», зазначене лікування за записами лікаря не змінювалось до 13.10.2025 року. Проте у листку лікарських призначень (форма 003-4/о) зазначені зовсім інші лікарські засоби «Зонік», «Кветиксол» та «Спілактон». Фактичне лікування, що відрізняється від призначеного становить неналежне виконання лікарських призначень у вигляді недбалості молодшого медичного персоналу або самовільну зміну терапії без обґрунтування й документального підтвердження. Це створює ризик погіршення психічного стану пацієнта та є прямим порушенням принципу безпеки пацієнтів.

5. Усупереч вимогам пункту 9 Порядку надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах, затвердженого наказом МОЗ України від 07.12.2023 № 2085, у відділенні № 10 на вікнах палат встановлені металеві ґрати. Зазначена вимога прямо забороняє обладнання вікон приміщень, де перебувають пацієнти, будь-якими конструкціями, що перешкоджають вільному виходу людей у разі надзвичайної ситуації або створюють відчуття ізоляції.

Наявність таких ґрат суперечить сучасним підходам до організації психіатричної допомоги, які ґрунтуються на принципах гуманізації, поваги до гідності пацієнта та створення терапевтично сприятливого середовища. Подібна практика може формувати у пацієнтів відчуття покарання або обмеження свободи, негативно впливати на психоемоційний стан та перешкоджати процесу реабілітації. (фото 14).

6. У порушення статті 20 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» під час огляду складського приміщення харчоблоку виявлено борошно, термін придатності якого завершився (фото 15), що свідчить про неналежний контроль за умовами та строками зберігання продуктів харчування, і може створювати ризики для забезпечення належної якості та безпечності харчування пацієнтів;

7. У закладі не забезпечені умови для вільного доступу до приміщень та їх використання для маломобільних осіб відповідно до Державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» (фото 16).

Зазначене суперечить вимогам підпункту а) пункту 1 статті 9 Конвенції Організації Об'єднаних Націй про права осіб з інвалідністю ратифікованої Законом України від 16.12.2009 № 1767-VI.

8. Під час ознайомлення із особовими справами недієздатних осіб, що перебувають на лікуванні у психіатричній лікарні встановлено порушення їх прав. Так, на лікуванні тривалий термін перебуває недієздатний М., який за рішенням суду від 04.08.2014 позбавлений дієздатності. Личаківський районний суд від 22.12.2021 року звільнив попереднього опікуна від повноважень та до встановлення опіки і призначення опікуна поклав обов'язки по здійсненню над ним опіки на Личаківську районну адміністрацію Львівської міської ради, як орган опіки та піклування. Судове рішення до теперішнього часу не виконано, недієздатна особа не забезпечена опікуном. Відповідно до глави 6 Цивільного кодексу України на орган з опіки та піклування покладаються обов'язки щодо забезпечення прав та інтересів фізичних осіб, які потребують опіки.

Відповідно до пункту 1.7 Правил опіки і піклування, затверджених спільним наказом Державного комітету України у справах сім'ї і молоді, Міністерства освіти України, МОЗ, Міністерства праці і соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88, на орган опіки і піклування покладено ряд обов'язків, які по теперішній час не виконуються. Жодного разу представники визначеного судом органу опіки та піклування не відвідували М., не забезпечили представництво прав та законних інтересів підопічного, не реагують на звернення медичного закладу. За останніми медичними висновками стан здоров'я недієздатного М. поліпшився та існують підстави для поновлення його в статусі правоздатності. Психіатричний заклад неодноразово звертався до визначеного органу опіки та піклування із різними запитами (останній лист від 09.05.2025 року), проте реагування та виконання опікунських обов'язків не відбувається по теперішній час.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Львівській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у Комунальному некомерційному підприємстві Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня»;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу у Комунальному некомерційному підприємстві Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня».

Комунальному некомерційному підприємстві Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня» забезпечити:

укомплектування вакантних посад у закладі;
належне ведення медичної документації;
регулярне ведення щоденників у відділеннях;
доступність приміщень для маломобільних пацієнтів (облаштування пандусів, зменшення порогів, встановлення кнопок виклику персоналу тощо);
контроль за строками зберігання продуктів харчування;
демонування ґрат з вікон у палатах відділення.

Додаток: фото до звіту.

**Керівник групи – головний
спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму у сфері охорони
здоров'я Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Владислав Петросов

Фото до звіту

Фото 1

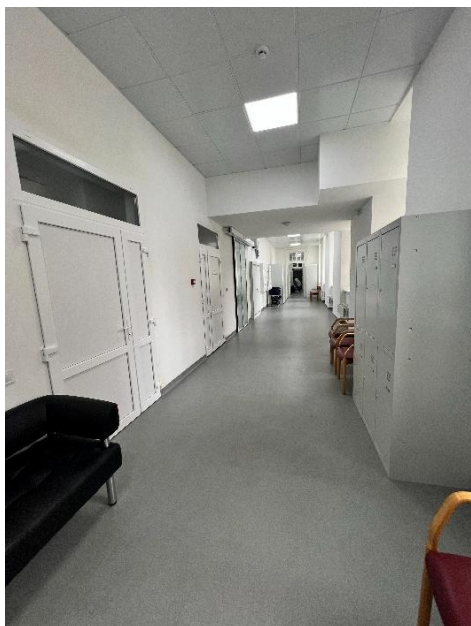

Фото 2

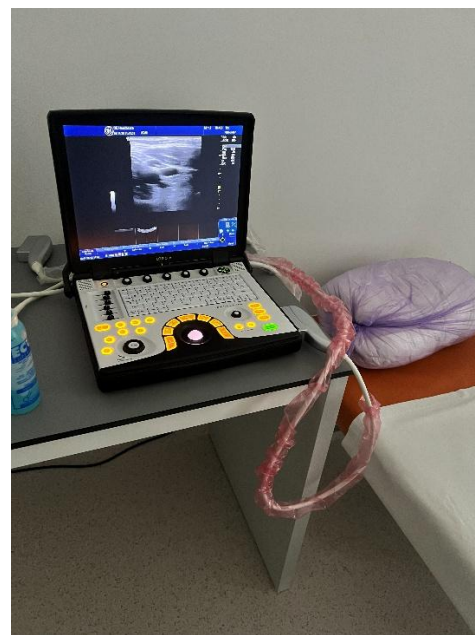

Фото 3

Фото 4

Φοτο 5**Φοτο 6****Φοτο 7****Φοτο 8**

Φoto 9

Φoto 10

Φoto 11

Φoto 12

Фото 13

Медицинська документація
Форми первинної облікової документації
№ 685.7/а

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОЗ України

Відомості про особу: 0119109171401

УСВІДОМЛЕННЯ ЗГОДИ ОСОБИ
НА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХІАТРИЧНОГО ОГЛЯДУ

Я, [Підпис], [Підпис],

свідомо(а) інформацію, що метою психіатричного огляду є встановлення наявності чи відсутності в мене психічного розладу, потреби в наданні мені психіатричної допомоги, а також вирішення питань про надання такої допомоги та порядок її надання. Мені повідомлено про ці цілі, наслідки та можливі ризики психіатричного огляду, який проводиться психіатричним оглядом. Я отримав(ла) в повному обсязі роз'яснення про характер, мету, тривалість, тривалість, діагностичного огляду та мав(ла) можливість ставити будь-які питання з цього приводу. Мені повідомлено про моє право відмовитися від психіатричного огляду в будь-який момент. Мені повідомлено, що лікар-психіатр зобов'язано роз'яснювати інформацію про стан мого здоров'я, факт звернення за психіатричною допомогою, діагноз, прийняте рішення, рішення з боку фахівця, родичів або інших осіб.

Інформацію надав лікар [Підпис] "26" 05 2019 року [Підпис]

Згоду(а) на проведення мені психіатричного огляду
[Підпис] "26" 05 2019 року [Підпис]

Фото 14

Фото 15

Фото 16

